Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0184

Rättsstaten, grundläggande rättigheter och missbruk av EU-medel i Slovakien: behovet av en EU-reaktion

Europaparlamentets resolution av den 20 maj 2026 om rättsstaten, grundläggande rättigheter och missbruk av EU-medel i Slovakien: behovet av en EU-reaktion (2026/2607(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), särskilt artiklarna 2, 4, 4.3, 5, 6, 9 och 10, och av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt artikel 20,

– med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*),

– med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och protokollen till denna samt av domarna från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna rörande Slovakien,

– med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

– med beaktande av FN:s och Europarådets internationella människorättsfördrag,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten[1] (visselblåsardirektivet),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell

[1] EUT L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.

villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten[2] (villkorlighetsförordningen),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik[3] (förordningen om gemensamma bestämmelser),

– med beaktande av sin resolution av den 19 april 2018 om skyddet för undersökande journalister i Europa: fallet med den slovakiske journalisten Ján Kuciak samt Martina Kušnírová[4],

– med beaktande av sin resolution av den 28 mars 2019 om situationen avseende rättsstaten och kampen mot korruption inom EU, särskilt i Malta och Slovakien[5],

– med beaktande av sin resolution av den 20 oktober 2022 om ökande hatbrott mot hbtqi-personer i Europa i ljuset av det homofobiska mordet nyligen i Slovakien[6],

– med beaktande av sin resolution av den 17 januari 2024 om den planerade upplösningen av centrala strukturer för korruptionsbekämpning i Slovakien och konsekvenserna av detta för rättsstatens principer[7],

– med beaktande av sina rapporter efter budgetkontrollutskottets resa till Slovakien den 26–28 maj 2025 och det uppdrag som gruppen för övervakning av demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter inom utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor genomförde i Bratislava i Slovakien den 1–3 juni 2025,

– med beaktande av landskapitlen om Slovakien i kommissionens årliga rapporter om rättsstatsprincipen,

– med beaktande av rapporterna, undersökningarna och yttrandena

---

2 EUT L 433I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
3 EUT L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
4 EUT C 390, 18.11.2019, s. 111.
5 EUT C 108, 26.3.2021, s. 107.
6 EUT C 149, 28.4.2023, s. 22.
7 EUT C, C/2024/5712, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5712/oj.

från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter,

– med beaktande av Europarådets plattform för att främja skyddet av journalistik och journalisters säkerhet och dess årsrapport för 2025,

– med beaktande av Europarådets ministerkommittés förklaring av den 30 april 2014 om skydd för journalistik och journalisters och andra medieaktörers säkerhet,

– med beaktande av de åtaganden som de deltagande staterna i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa har gjort om mediefrihet, yttrandefrihet och fritt informationsflöde,

– med beaktande av resolution nr 464/2024 av den 20 november 2024 från Slovakiens domarråd, där man uttrycker oro över brottet ”rättsmissbruk” och rekommenderar att det upphävs eller ändras för att säkerställa starkare skyddsåtgärder i överensstämmelse med rättsväsendets oberoende,

– med beaktande av Internationella juristkommissionens uttalande av den 14 februari 2025, där man uttrycker oro över den verkställande maktens uppenbara inblandning i Slovakiens domarråds arbete, och betonar behovet av att skydda domarrådens oberoende från inflytande från parlament och den verkställande makten,

– med beaktande av det gemensamma öppna brev av den 16 oktober 2025 som undertecknats av 56 organisationer i det civila samhället, där man uttrycker djup oro över de nyligen antagna konstitutionella ändringarna i Slovakien, och uppmanar EU att vidta skyndsamma åtgärder,

– med beaktande av skrivelsen av den 28 november 2025 från Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) till kommissionen med farhågor om att de föreslagna ändringarna av lagstiftningen om skydd för visselblåsare i Slovakien kan vara oförenliga med rättsstatens principer, begränsa skyddet för vissa kategorier av visselblåsare, införa retroaktiv verkan på pågående ärenden och negativt påverka skyddet av EU:s ekonomiska intressen,

– med beaktande av budgetkontrollutskottets offentliga utfrågning den 27 januari 2026 om skyddet av EU:s ekonomiska intressen i Slovakien,

– med beaktande av 2025 års korruptionsindex, i vilket Slovakien gavs 48 av 100 poäng och rangordnades på plats 61 i världen,

– med beaktande av 2025 års jämställdhetsindex från Europeiska jämställdhetsinstitutet, i vilket Slovakien gavs 57,2 av 100 poäng och rangordnades på plats 20 i EU, vilket tyder på att landet har gjort framsteg över tid men fortsätter att prestera under EU-genomsnittet,

– med beaktande av rådets och kommissionens uttalanden av den 11 februari 2026 om rättsstaten, grundläggande rättigheter och missbruk av EU-medel i Slovakien: behovet av en EU-reaktion,

– med beaktande av sin resolution av den 29 april 2026 med de iakttagelser som utgör en del av besluten om ansvarsfrihet för genomförandet av Europeiska unionens allmänna budget för budgetåret 2024, avsnitt III – kommissionen och genomförandeorgan och nionde, tionde och elfte Europeiska utvecklingsfonden[8],

– med beaktande av artikel 136.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. EU bygger på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter, enligt artikel 2 i EU-fördraget och såsom återspeglas i stadgan och fastslås i internationella människorättsfördrag. Dessa värden är gemensamma för alla medlemsstater och bör konsekvent upprätthållas och aktivt främjas av EU och var och en av medlemsstaterna i all politik, både internt och externt. Medlemsstaterna bör se till att det inte sker någon tillbakagång i skyddet av de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget. Varje form av undergrävande av dessa värden riskerar att urholka rättigheterna och friheterna för människor som är bosatta i EU.

B. I artikel 6.3 i EU-fördraget fastslås att grundläggande rättigheter, såsom de garanteras i Europakonventionen och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, ska ingå i EU-rätten som allmänna principer.

C. EU:s funktionssätt bygger på ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna, grundat på antagandet att de upprätthåller demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen och stadgan.

D. Ett informationsuppdrag som gruppen för övervakning av demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter genomförde i Slovakien den 1–3 juni 2025 gav upphov till allvarlig oro över straffrättsliga reformer som försvagar insatserna mot korruption, förkortade preskriptionstider och användning av påskyndade förfaranden utan lämpligt samråd. Inom ramen för uppdraget belystes också risker i samband med åklagarnas handlingsfrihet, avsaknaden av en övergripande strategi för korruptionsbekämpning, det ökande trycket på rättsväsendet, medierna och det civila samhället, den minskande mediefriheten och förslag som utmanar EU-rättens företräde. Det noterades särskilt att korruptionsbekämpning inte längre är en prioriterad fråga för regeringen då det väcks allt färre åtal om korruption, inte på grund

[8] Antagna texter, P10_TA(2026)0125.

av minskad korruption, utan på grund av minskad verkställighet, och att inga större nya ärenden skulle drivas utöver dem som rör premiärministerns tidigare regering. Uppskattningsvis 1 324 dömda påstås ha gynnats av rättsliga reformer, och 446 har frigetts i förtid, varav många har politiska kopplingar.

E. Budgetkontrollutskottets resa till Slovakien den 26–28 maj 2025 gav upphov till allvarlig oro över kontroll- och revisionssystemens funktion, förvaltningen av EU-medel och det bredare rättsstatliga läget. Resan ägde rum i ett spänt politiskt klimat, präglades av offentliga attacker mot dess medlemmar och gav upphov till allvarlig oro över transparens, motsägelsefull information från myndigheter och berörda parter och en fientlig miljö för det civila samhället och undersökande journalister. Inom ramen för resan belystes också risker i samband med förvaltningen av EU-medel, inbegripet strukturella brister i tillsynsmekanismerna, otillräckliga skyddsåtgärder mot bedrägerier och minskad utredningskapacitet efter avvecklingen av den särskilda åklagarmyndigheten och reformen av strafflagen, vilket ledde till oroväckande preliminär statistik enligt vilken endast två åtal påstods ha väckts under de första månaderna 2025 för brott som liknande dem som tidigare utreddes av den särskilda åklagarmyndigheten. Den särskilda åklagarmyndigheten utredde tidigare mellan 120 och 150 åtal varje år. Inom ramen för resan upptäcktes också brister vad gäller ändamålsenlig användning av EU-medel för utsatta befolkningsgrupper, särskilt i genomförandet av EU-medel avsedda för romska befolkningsgrupper.

F. Den ändring av den slovakiska konstitutionen som antogs den 26 september 2025 kompletterade artikel 7 i konstitutionen med ytterligare bestämmelser om nationell identitet som gör det möjligt för slovakiska myndigheter, inbegripet domstolar, att bedöma om och i vilken utsträckning EU-rätten är tillämplig i Slovakien, inbegripet avgöranden från Europeiska unionens domstol (EU-domstolen). Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter, Venedigkommissionen och FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna har uttryckt oro över ändringen. Den 21 november 2025 beslutade kommissionen att inleda ett överträdelseförfarande genom att skicka en formell underrättelse till Slovakien för brott mot grundläggande principer i EU-rätten, särskilt principerna om EU-rättens företräde, autonomi, effektivitet och enhetliga tillämpning.

G. Rättsväsendet står fortfarande inför utmaningar när det gäller dess effektivitet, särskilt i förvaltningsmål. I 2025 års rapport om rättsstatsprincipen rekommenderar kommissionen Slovakien att införa åtgärder för att säkerställa tillräckliga garantier för oberoende när det gäller avskedande av ledamöter i domarrådet, särskilt de som inte väljs av domare, med beaktande av europeiska normer för domarrådens oberoende samt att säkerställa att tillräckliga skyddsåtgärder har införts och vederbörligen iakttas vid

bedömningen av domares straffrättsliga ansvar för brottet ”rättsmissbruk” i sina rättsliga beslut.

H. I 2025 års rapport om rättsstatsprincipen rekommenderar kommissionen Slovakien att lägga fram förslag för att reglera lobbyverksamhet, stärka systemet för redovisning och kontroll av tillgångar och fortsätta sina pågående insatser för att reformera reglerna om intressekonflikter samt att säkerställa effektiva och oberoende utredningar och lagföringar av korruptionsfall på hög nivå i syfte att uppnå verkliga resultat, bland annat genom att förhindra otillbörlig inblandning och begränsa användningen av riksåklagarens befogenheter att upphäva slutliga utrednings- och åklagarbeslut.

I. Den 8 maj 2025 antog kommissionen, efter en rekommendation från Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), ett genomförandebeslut om minskning av stödet inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens i händelse av intressekonflikter i enlighet med artikel 22.5 i förordning (EU) 2021/241 och artikel 19.1 och 19.2 a i finansieringsavtalet för Slovakien (C(2025)0294).

J. Den 6 juni 2025 antog Gruppen av stater mot korruption (Greco) sin ad hoc-rapport om Slovakien, i vilken den tog upp ett antal rekommendationer mot bakgrund av slutsatserna om användningen av det påskyndade lagstiftningsförfarandet, förkortningen av preskriptionstider, minskningen av straffrättsliga påföljder, de institutionella reformer som påverkar åklagarväsendet och polisen samt tillämpningen av brottet ”rättsmissbruk”. Den 6 och 7 mars 2026 påpekade Venedigkommissionen och Europarådets generaldirektorat för mänskliga rättigheter och rättsstaten att brottet rättsmissbruk är ett problem, eftersom det till sin natur riskerar att undergräva rättsväsendets oberoende, och upprepade att det huvudsakliga rättsmedlet bör vara ett ordinarie överklagandeförfarande.

K. I 2025 års rapport om rättsstatsprincipen rekommenderar kommissionen Slovakien att stärka reglerna och mekanismerna för att återställa och ytterligare trygga public service-mediernas oberoende styrning och redaktionella oberoende, med beaktande av europeiska normer för public service-medier samt att gå vidare med processen för att fastställa rättsliga och andra skyddsåtgärder för att förbättra journalisters fysiska säkerhet och arbetsmiljö, däribland reformen av förtalslagen, med beaktande av europeiska normer för skydd av journalister. Slovakiens regering och parlament utnämnde 2025 styrelsen för Slovakiens television och radio (STVR), som uteslutande består av kandidater till den styrande koalitionen, vilket återspeglas i valet av generaldirektör och de betydande påtryckningarna på STVR:s personal när det gäller det redaktionella innehållet.

L. Den 11 februari 2026 beslutade den slovakiska författningsdomstolen att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen (C-107/26) om huruvida lagen om Slovakiens television och radio är förenlig med den europeiska mediefrihetsförordningen[9].

M. Tidigare har offentliga angrepp som politiker i Slovakien riktat mot journalister, det civila samhället och utsatta grupper bidragit till en normalisering av hatpropaganda, i samband med vilket allvarliga våldsbrott också begåtts, däribland morden på Ján Kuciak och Martina Kušnírová. Mordet på Ján Kuciak och Martina Kušnírová är ett av de mest komplexa ärenden som för närvarande utreds. Detta ärende var tidigare under den särskilda åklagarmyndighetens överinseende och ligger nu under riksåklagarens ansvar.

N. I 2025 års rapport om rättsstatsprincipen rekommenderar kommissionen Slovakien att säkerställa effektiva offentliga samråd och berörda parters deltagande i lagstiftningsprocessen, bland annat genom att ta itu med den överdrivna användningen av det påskyndade förfarandet. Av de lagar som gick igenom i det slovakiska parlamentet 2025 diskuterades och antogs 20 % inom ramen för det påskyndade lagstiftningsförfarandet.

O. Den 12 december 2025 ändrade det slovakiska parlamentet lagstiftningen om skydd för visselblåsare genom ett påskyndat förfarande. Den 17 december 2025 upphävde den slovakiska författningsdomstolen dessa ändringars verkan. Den 30 januari 2026 beslutade kommissionen att inleda ett överträdelseförfarande genom att skicka en formell underrättelse till Slovakien för brott mot EU:s regler om skydd av visselblåsare.

P. Den 16 april 2025 ändrade det slovakiska parlamentet lagstiftningen om ideella organisationer. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter och Venedigkommissionen har uttryckt oro över ändringens förenlighet med Europakonventionen. Icke-statliga organisationer har utsatts för smutskastningskampanjer, hot och skrämseltaktik[10]. Den 17 december 2025 drog författningsdomstolen slutsatsen att ändringen inte är förenlig med den slovakiska konstitutionen eller Europakonventionen. Trots detta avgörande införde de slovakiska myndigheterna alternativa åtgärder för att öka den administrativa tillsynen över organisationer i det civila samhället

---

9 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

10 Civil Liberties Union for Europe (Liberties), *Liberties Rule of Law Report 2025: Slovakia*; Europeiska kommissionen, *2025 års rapport om rättsstatsprincipen* – landskapitlet om Slovakien; information från Slovakiens kontor för den offentliga försvararen av rättigheter (ombudsman), 2025.

och ändrade reglerna om transparens, vilket väcker oro över det fortsatta trycket på det medborgerliga utrymmet.

Q. FN:s människorättsexperter och FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna har uttryckt oro över stigmatiseringen och förföljelsen av icke-statliga organisationer, journalister och organisationer i det civila samhället i Slovakien samt över begränsningarna av det medborgerliga utrymmet. Kommittén har uppmanat Slovakien att se över och ändra sin lagstiftning för att säkerställa att rätten att delta i fredliga sammankomster skyddas fullt ut och för att säkerställa en lämplig ram för icke-statliga organisationer. Slovakien omfattas fortfarande av ett förstärkt förfarande när det gäller verkställandet av domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna på grund av bristande skyddsåtgärder i fråga om hemlig övervakning[11].

R. Den 11 december 2025 ändrade det slovakiska parlamentet strafflagen för att kriminalisera hindrande av valkampanjen ”i förbindelse med en utländsk makt eller en utländsk agent”. Den 27 mars 2026 lades ett förslag fram om att ändra lagstiftningen om villkoren för att utöva rösträtten i syfte att ersätta poströstning från utlandet med personlig röstning vid diplomatiska och konsulära representationer.

S. Genom de ändringar av konstitutionen som antogs den 26 september 2025 infördes bestämmelser om adoption, utbildningsverksamhet och den konstitutionella definitionen av kön. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter och Venedigkommissionen har uttryckt oro över dessa ändringar.

T. Det finns systembrister när det gäller effektiv utredning och lagföring av våld i hemmet i Slovakien, vilket framgår av rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna[12].

U. Mål C-799/23, kommissionen mot Slovakien, är fortfarande anhängigt vid EU-domstolen. Slovakien omfattas fortfarande av ett förstärkt förfarande när det gäller verkställandet av en dom från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna rörande diskriminerande inskrivning av och skolgång för romska barn i särskilda klasser i grundskolor för barn med intellektuella funktionsnedsättningar[13]. Den 25 februari 2025 efterlyste Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter skyndsamma åtgärder för att ta itu med marginaliserade romska

---

11 Domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna av den 26 oktober 2023, Plechlo/Slovakien, 18593/19, och av den 20 juli 2021, Zoltan Varga/Slovakien, 58361/12.

12 Dom från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna av den 22 januari 2026, J.S./Slovakien, 35767/23.

13 Dom från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna av den 27 februari 2025, Salay/Slovakien, 29359/22.

befolkningsgruppers otillräckliga levnadsvillkor. Kommissarien utfärdade rekommendationer om att garantera romska barn tillgång till inkluderande utbildning av god kvalitet och få ett slut på segregeringen av dem, och om att ta itu med antiziganism och diskriminering, särskilt inom polisväsendet. Slovakien omfattas fortfarande av ett förstärkt förfarande när det gäller verkställandet av domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna rörande polisens behandling av romer[14].

V. I 2025 års rapport om rättsstaten[15] från Civil Liberties Union for Europe belyser man ihållande farhågor i Slovakien när det gäller rättsväsendets oberoende, ramen för korruptionsbekämpning, mediefrihet, användningen av påskyndade lagstiftningsförfaranden, det medborgerliga utrymmet och grundläggande rättigheter, särskilt när det gäller minoriteter och utsatta grupper.

W. Den 11 december 2025 ändrade det slovakiska parlamentet strafflagen för att kriminalisera ifrågasättandet av ”dekreten efter andra världskriget”. Denna nyligen antagna lag riskerar att få en hämmande effekt på yttrandefriheten och den akademiska friheten, som skyddas enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Det fortsatta beslagtagandet av mark på grundval av ovannämnda dekret som har tillämpats särskilt på medborgare som tillhör den ungerska nationella minoriteten är i själva verket ett markrofferi som har berövat hundratals ägare värdefull mark och väcker farhågor om rättssäkerheten och respekten för rättsstatsprincipen. Den 2 februari 2022 uppmanade den rådgivande kommittén för ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter de slovakiska myndigheterna att inleda en dialog med företrädare för de berörda nationella minoriteterna om de eventuella negativa följder som 1945 års förordning om förverkande av egendom haft för de nuvarande förbindelserna mellan olika etniska grupper.

1. Europaparlamentet uttrycker djup oro över försämringen av demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna i Slovakien. Parlamentet betonar att medlemsstaternas verifierbara efterlevnad av både rättsstatens principer och stadgan måste betraktas som en nödvändig förutsättning för att erhålla EU-medel. Parlamentet understryker att alla program och investeringar som finansieras genom EU:s budget måste tjäna allmänintresset. Parlamentet betonar att systembrister när det gäller rättsstaten, särskilt rättsväsendets oberoende och revisions- och kontrollsystemen, äventyrar skyddet av EU:s ekonomiska intressen.

---

14 Domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna av den 1 september 2020, R.R. och R.D./Slovakien, av den 8 september 2022, P.H./Slovakien, 37574/19, och av den 24 oktober 2024, B.B./Slovakien, 48587/21.

15 https://www.liberties.eu/f/vdxw3e.

2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bedöma om det finns en klar risk för att Slovakien allvarligt åsidosätter de värden som avses i artikel 2 i EU-fördraget. Parlamentet uppmanar dessutom kommissionen att utnyttja alla tillgängliga instrument fullt ut för att ta itu med farhågor kring demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna, och att börja med förebyggande verktyg och samarbetsverktyg inom ramen för sin årliga rapport om rättsstatsprincipen, i syfte att säkerställa efterlevnad av de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget. Parlamentet betonar dock att i de fall som det fortfarande finns anledning till oro och dessa vederbörligen styrks bör kommissionen inte tveka att använda alla verkställighetsåtgärder som står till dess förfogande för att skydda EU:s budget och upprätthålla de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget, inbegripet överträdelseförfaranden, och i synnerhet påskyndade överträdelseförfaranden, ansökningar om interimistiska åtgärder vid EU-domstolen och åtgärder avseende bristande genomförande av EU-domstolens domar samt förstärkta revisioner, avbrytande av betalning, systematisk tillämpning av finansiella korrigeringar och återkravsförfaranden.

3. Europaparlamentet beklagar att Slovakien har antagit en rad ändringar av sin straffrätt och straffprocessrätt, bland annat sänkta påföljder för korruption och ekonomisk brottslighet, förkortade preskriptionstider och nedläggning av enheter specialiserade på korruptionsbekämpning, av den nationella brottsbekämpande myndigheten och av den särskilda åklagarmyndigheten, vilket har lett till förseningar i utredningar som överförts till andra organ och en betydande minskning av antalet korruptionsärenden, något som undergräver lagföringen av brott som rör EU-medel. Parlamentet uttrycker oro över det stora handlingsutrymme som Slovakiens riksåklagare enligt artikel 363 i den slovakiska straffprocesslagen har att efter eget omdöme kunna avbryta eller försena straffrättsliga förfaranden av formella skäl utan tillräckliga skyddsåtgärder, vilket innebär ett hot mot en effektiv utredning och lagföring av fall, särskilt korruptionsrelaterade brott. Parlamentet uttrycker oro över rapporter om trakasserier och utredningar av tidigare korruptionsutredare och anser att dessa åtgärder försvagar kampen mot korruption, riskerar att undergräva skyddet av EU:s ekonomiska intressen och kan ha en hämmande effekt på oberoende utredningar. Parlamentet uttrycker vidare oro över upptäckten av intressekonflikter i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens.

4. Europaparlamentet uttrycker djup oro över de konstitutionella ändringarna i Slovakien, särskilt de som begränsar de grundläggande rättigheterna, rättsstaten och EU-rättens företräde. Parlamentet noterar med oro att det civila samhällets organisationer har varnat för att dessa ändringar kan innebära en kränkning av de grundläggande rättigheterna. Parlamentet betonar att lydelsen i konstitutionella bestämmelser måste vara tillräckligt precis för att

förhindra godtyckliga tolkningar, och bestämmelserna måste vara fullt förenliga med skyldigheterna enligt EU-rätten, inbegripet stadgan, samt internationella människorättsnormer. Parlamentet påminner om att EU-rättens företräde och de internationella förpliktelsernas bindande karaktär måste respekteras fullt ut, och om att ingen konstitutionell bestämmelse kan rättfärdiga en bristande efterlevnad av domar från Europeiska unionens domstol eller Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att se till att landets konstitution är helt förenlig med EU-rätten och internationell människorättslagstiftning och att beakta rekommendationerna från Venedigkommissionen och internationella människorättsorgan, särskilt när det gäller EU-rättens företräde, rätten till privat- och familjeliv, icke-diskriminering på grund av kön och sexuell läggning samt rätten till utbildning.

5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bedöma hur de senaste lagändringarna överensstämmer med EU-rätten och att tillämpa bestämmelserna i förordningen om gemensamma bestämmelser i fall av bristande efterlevnad av de övergripande nödvändiga villkoren enligt den förordningen.

6. Europaparlamentet betonar att villkorlighetsförordningen inte är begränsad till åtgärder som vidtas som en sista utväg, utan även föreskriver tidiga insatser med partiella innehållande när överträdelser av rättsstatens principer upptäcks som utgör en allvarlig risk för den sunda ekonomiska förvaltningen av EU-budgeten. Parlamentet upprepar sin uppmaning, uttryckt i samband med kommissionens ansvarsfrihetsförfarande för 2024, om att inleda det första steget i det förfarande som fastställs i artikel 6.1 i villkorlighetförordningen.

7. Europaparlamentet uttrycker djup oro över försöket att avskaffa byrån för skydd av visselblåsare, vilket skulle ha lett till att skyddet för visselblåsare minskade betydligt, med bland annat en större utsatthet för repressalier och minskad tillgång till rättsliga skyddsåtgärder. Parlamentet fördömer bestämmelser som inför en ”prövningsmekanism” som gör det möjligt för myndigheter eller arbetsgivare att återkalla skyddet för visselblåsare utan rättslig tillsyn, vilket äventyrar den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel enligt stadgan. Parlamentet betonar att en begränsning av skyddet för visselblåsare är oförenlig med EU:s visselblåsardirektiv och undergräver rättsstatens principer. Parlamentet välkomnar det slovakiska parlamentets beslut av den 17 mars 2026 att upphäva den kontroversiella lagen och behålla byrån för skydd av visselblåsare. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga övervaka upphävandet av lagen om avskaffande av byrån för skydd av visselblåsare i Slovakien för att säkerställa att upphävandet till fullo återställer det tidigare skyddet och är i linje med EU-rätten, och att bedöma hur omfattande och ändamålsenligt upphävandet är

innan ytterligare åtgärder övervägs. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att säkerställa efterlevnad av EU-rätten och EU-normer för skydd av visselblåsare.

8. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att intensifiera de riktade kontrollerna och kontrollerna på plats i Slovakien, bland annat genom ett förstärkt och systematiskt samarbete med Olaf och Eppo, för att kompensera för den urholkade nationella kapaciteten att kontrollera efterlevnad, och för att säkerställa en effektiv uppföljning av pågående utredningar. Parlamentet betonar att sådana kontroller måste tillämpas systematiskt i EU:s alla relevanta finansieringsflöden, inbegripet medel från både den fleråriga budgetramen och faciliteten för återhämtning och resiliens.

9. Europaparlamentet bekräftar än en gång att man är redo att arbeta i en anda av lojalt samarbete med de slovakiska myndigheterna såväl som med det civila samhället och oberoende institutioner, i syfte att åtgärda de konstaterade bristerna. Parlamentet understryker att syftet med dess granskning och uppdrag är att främja starkare demokratiska institutioner, en starkare rättsstat och en korrekt användning av EU-medel. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att samarbeta konstruktivt och proaktivt med EU-institutionerna i denna process.

10. Europaparlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att fullt ut genomföra rekommendationerna från kommissionen, Greco och Venedigkommissionen om rättsväsendet och korruptionsbekämpning, särskilt när det gäller upphävandet av brottet rättsmissbruk, och säkerställa att domarrådet är oberoende och opartiskt i lag och praxis, att enheter specialiserade på korruptionsbekämpning fungerar och att materiell rätt och straffprocessrätt tillämpas, samt att åklagare är oberoende.

11. Europaparlamentet fördömer skarpt nedläggningen av den särskilda åklagarmyndigheten med tanke på dess uppenbara betydelse för utredningar och lagföring av korruption, som inte kan kompenseras av Eppos verksamhet, särskilt mot bakgrund av den rapporterade ”fragmenteringen” av den bedrägliga verksamheten på ett sätt som gör att ett ärendes påstådda värde hamnar under den tröskel som fastställts för Eppos deltagande. Parlamentet understryker behovet av en brådskande omprövning av de senaste förändringarna. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att säkerställa ett fullständigt, snabbt och proaktivt samarbete med Eppo och Olaf.

12. Europaparlamentet upprepar sin oro över hur det slovakiska utbetalande organet för jordbruk fungerar och över förvaltningen av medel från den gemensamma jordbrukspolitiken, inbegripet strukturella brister som bekräftats av Slovakiens revisionsverk, otillräckliga kontrollmekanismer, otillräckliga korrigerande åtgärder

och ett ökat antal utbetalningar med bristfälliga kontroller. Parlamentet anser att dessa brister bekräftar hur allvarliga och systematiska bristerna är i det förvaltnings- och kontrollsystem som reglerar jordbruksutgifterna i Slovakien.

13. Europaparlamentet uttrycker oro över anklagelserna om missbruk och oriktigheter vid genomförandet av EU-finansierade projekt för landsbygdsutveckling och turism i Slovakien, inbegripet fall som rör EU-finansierade gästhusprojekt, som inbegriper påstått missbruk av jordbruks- och landsbygdsutvecklingsfonder för uppförande eller renovering av lyxfastigheter med begränsat eller inget tydligt EU-mervärde. Parlamentet betonar att sådana metoder, om de bekräftas, skulle utgöra en allvarlig överträdelse av principerna om sund ekonomisk förvaltning, transparens och likabehandling och undergräva allmänhetens förtroende för EU:s budget.

14. Europaparlamentet påminner om medlemsstaternas skyldighet att säkerställa en effektiv, transparent och ansvarsfull förvaltning av EU-medel. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att vidta omedelbara och effektiva korrigerande åtgärder för att skapa konkreta fördelar för medborgarna, bland annat genom att stärka de interna kontrollsystemen, se till att intressekonflikter verkligen upptäcks och hanteras, och förbättra återvinningen av oriktiga betalningar, i fullt samarbete med kommissionen.

15. Europaparlamentet uttrycker djup oro över den försämrade mediefriheten och mediepluralismen i Slovakien, inbegripet den politiska inblandningen i public service-medier, påtryckningar på journalister genom ett fientligt klimat, smutskastningskampanjer och desinformation, användning av strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt (munkavleprocesser), bland annat av högt uppsatta politiker, och risken för att medieägandet koncentreras till aktörer med en politiskt agenda, i kombination med avskedanden av chefer för viktiga kulturinstitutioner, vilket riskerar att verka hämmande på pressfriheten och den offentliga debatten. Parlamentet betonar att i en försvagad mediemiljö minskar den demokratiska kontrollen avsevärt och en korrumperad användning av EU-medel underlättas. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att fullt ut genomföra kommissionens rekommendationer om medier, särskilt när det gäller den rättsliga ramen för public service-medier, i enlighet med den europeiska mediefrihetsförordningen, och att säkerställa redaktionellt oberoende och skydd av journalister. Parlamentet uppmanar Slovakien att fullt ut och på ett effektivt sätt följa den europeiska mediefrihetsförordningen och uppmanar med kraft kommissionen att noga och proaktivt övervaka dess genomförande. Parlamentet påminner om att de slovakiska myndigheterna måste respektera yttrandefriheten och den konstnärliga friheten i kulturinstitutionernas verksamhet och finansiering, och avstå från rättsliga åtgärder för att begränsa den offentliga debatten.

Parlamentet hyllar, efter det att han mördades, Ján Kuciak och hans viktiga arbete som undersökande journalist. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att se till att rättvisa skipas i detta fall.

16. Europaparlamentet beklagar den upprepade och omotiverade användningen av påskyndade lagstiftningsförfaranden för omfattande reformer. Parlamentet betonar att sådana förfaranden inte får bli normen och bör vara strikt motiverade och endast tillämpas under vederbörligen motiverade omständigheter, eftersom de undergräver offentlig granskning, transparens och inkluderande lagstiftning och begränsar meningsfulla samråd och parlamentarisk debatt. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att fullt ut genomföra kommissionens och Grecos rekommendationer om kontroller och motvikter, särskilt när det gäller ändamålsenliga offentliga samråd och berörda parters deltagande i lagstiftningsprocessen, bland annat genom att ta itu med den frekventa användningen av det påskyndade förfarandet. Parlamentet upprepar sin oro över journalisters och organisationer i det civila samhällets tillgång till information, inbegripet till rapporter från revisionsverket och regeringskansliets kontrollenhet.

17. Europaparlamentet fördömer skarpt att det civila samhällets organisationer, samhällets väktare och rättstillämpare utsätts för ökad press, inbegripet administrativa bördor och försök att undergräva legitimiteten i deras arbete. Parlamentet anser att sådana åtgärder undergräver ansvarsskyldigheten och ett effektivt skydd av de grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att få stigmatiseringen och förföljelsen av det civila samhällets organisationer att upphöra och att se till att lagstiftning som påverkar det civila samhället, inbegripet om finansiering och rapportering, fullt ut respekterar EU-rätten och internationell människorättslagstiftning, särskilt den som avser rätten till privatliv, yttrandefriheten, mötesfriheten och föreningsfriheten.

18. Europaparlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att se till att vallagstiftningen, bland annat om poströstning, och de straffrättsliga påföljderna för överträdelser av sådan lagstiftning respekterar EU-rätten och internationell människorättslagstiftning fullt ut, särskilt när det gäller rösträtten och valbarheten, yttrandefriheten och föreningsfriheten. Parlamentet påminner om att begränsad poströstning bör vara vederbörligen motiverad och proportionell, särskilt om det saknas styrkta systembrister när det gäller integriteten i sådan röstning, och betonar behovet av att säkerställa lika tillgång till valdeltagande för slovakiska medborgare som är bosatta utomlands.

19. Europaparlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att se till att våld mot kvinnor och våld i hemmet förebyggs och bekämpas effektivt i lag och i praktiken, i enlighet med EU-rätten och

internationell människorättslagstiftning. Parlamentet upprepar vikten av att Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet ratificeras utan dröjsmål och att den rättsliga definitionen av våldtäkt anpassas till internationella människorättsnormer.

20. Europaparlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att, mot bakgrund av det bakslag som orsakats av flera lagstiftningsinitiativ i Slovakien, särskilt sedan 2023, säkerställa att de i full överensstämmelse med sina skyldigheter garanterar effektiv, snabb och icke-diskriminerande tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, inbegripet tillgång till säker och laglig abort. Parlamentet påminner om att dessa skyldigheter härrör från internationella människorättsnormer och är en integrerad del av skyddet av de grundläggande rättigheterna, inbegripet rätten till privatliv och familjeliv, hälsa och icke-diskriminering.

21. Europaparlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att säkerställa ett effektivt skydd av hbtqi+-personers rättigheter i lag och i praktiken, i enlighet med EU-rätten och internationell människorättslagstiftning.

22. Europaparlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att säkerställa ett effektivt skydd av romernas rättigheter i lag och i praktiken, i enlighet med EU-rätten och internationell människorättslagstiftning, särskilt när det gäller att få ett slut på segregeringen inom utbildning, säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård samt polisväsendet. Parlamentet upprepar sin oro över användningen av EU-medel avsedda för romska befolkningsgrupper i Slovakien.

23. Europaparlamentet uttrycker särskild oro över minoriteters rättigheter i Slovakien, mot bakgrund av den politiska debatten, lagstiftningsinitiativ och administrativ praxis som riskerar att leda till diskriminering, stigmatisering eller utestängning, och när det gäller retroaktivt förverkande av egendom baserat på den kollektiva skuld som tillskrivs EU-medborgare av olika etniskt ursprung. Parlamentet anser att historiska klagomål bör hanteras genom dialog snarare än kriminalisering. Parlamentet betonar att skyddet av minoriteters rättigheter är en central del av rättsstaten och den demokratiska samhällsstyrningen. Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att säkerställa ett effektivt skydd av personer som tillhör minoriteter i lag och i praktiken, i enlighet med EU-rätten och internationell människorättslagstiftning, särskilt i fråga om yttrandefriheten och rätten till egendom.

24. Europaparlamentet uttrycker djup oro över administrativ och rättslig praxis som involverar den slovakiska markfonden och det slovakiska statliga företagets skogar och som leder till beslagtagande av mark och skog utan ersättning på grundval av dekret från efterkrigstiden.

Parlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att upphäva ändringen av strafflagen, avbryta alla rättsliga förfaranden och upphöra med allt pågående beslagtagande av mark.

25. Europaparlamentet uppmanar de slovakiska myndigheterna att undersöka kvarstående systembrister i hanteringen av klagomål om polisövergrepp, inbegripet avsaknaden av opartiska och effektiva utredningar av trovärdiga påståenden om övergrepp. Parlamentet efterlyser stärkta skyddsåtgärder mot övergrepp från brottsbekämpande myndigheters sida, inbegripet garantier om institutionellt oberoende, effektiva tillsynsmekanismer och lämpliga rättssäkerhetsgarantier för att säkerställa ansvarsskyldighet och allmänhetens förtroende för brottsbekämpande institutioner.

26. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa samt Förenta nationerna.